

Дарагая Марфа!

Цяпер я сяджу за сталом у сваім працоўным кабінце, у атачэнні паліц з кнігамі, якія я апошнія дваццаць гадоў збірала, сяджу перад экранам кампутара, маючы перад сабой пусты белы аркуш – і я ў распачы. Што б я Табе, дарагая Марфа, магла напісаць, каб дадаць Табе надзеі і ў той жа час каб гэта не прагучала павярхоўна і бязглузда? Ты – зачыненая ў турме з перспекывай колькігадовага тэрміну – чытаеш ліст ад мяне, якая сядзіць у бяспецы свайго дому, прачытвае навіны з Тваёй краіны і не можа быць Табе карыснай больш, чым парай слоў. Гэта няшмат. Вось жа, хай я прынамсі знайду тыя словы, якія Цябе падбадзёраць.

Пачну вось чым, дарагая Марфа: я хацела б, каб Ты ведала, што за падзеямі ў Тваёй краіне мы ў Чэхіі ўважліва сочым. Тэлебачанне, радыё і друк у апошнія месяцы рэгулярна інфармуюць пра зманіпуляваныя выбары, пра дэманстрацыі, пра несувымерныя рэпрэсіі. Рэпартажы, фатаграфіі, відэа – усё гэта прыцягвае нашу ўвагу, а ў некаторых да таго ж выклікае трывожнае пачуццё дэжавю. Бо сёлета ў лістападзе спаўняецца траццаць адзін год з часу, як мы праз такое таксама прайшлі. І пачыналася ўсё падобна: на галоўным пражскім праспекце сабраліся людзі падобнага ўзросту, як Ты, да іх па ўсёй краіне далучаліся ўсё новыя і не спыніліся, пакуль рэжым не абрынуўся. Гэта каштавала наймаверных высілкаў мноства звычайных людзей, чатыры дзясяткі гадоў няўтомнай апазіцыйнай працы, але ўрэшце спатрэбілася пару тыдняў – і ў нашай краіне ўсё змянілася. Я б так хацела суцешыць Цябе перакананнем, што гэтак адбудзецца і ў Вас.

Гэтым я хачу сказаць, дарагая Марфа, што тое, што цяпер адбываецца ў Беларусі, для многіх з нас вельмі блізкае. Гэта надзвычайная гістарычная падзея, у якой да таго ж ёсць свае твары. Напрыклад, Твой. Досыць пару клікаў, і людзі могуць пра Цябе шмат чаго даведацца, скажам, што Цябе трымаюць у турме без магчымасці кантактаваць з сям'ёй, у няпэўнасці бясчасся. Спадзяюся, Табе хоць трохі дапаможа ўсведамленне таго, што ты ў сваёй бядзе не адна. Акрамя Тваіх блізкіх, якія імкнуцца прыцягнуць увагу да Твайго лёсу, акрамя тых, хто па-ранейшаму выходзіць на дэманстрацыі на мінскіх вуліцах, на Тваім баку стаяць і тыя, пра каго ты несумненна ніколі не чула. Напрыклад, я. І сотні іншых, хто пра Цябе піша, замаўляе друк Твайго твару для бігбордаў або проста стараецца інфармаваць пра Тваю сітуацыю ў сацыяльных сетках пад хэштэгам [#stojimezabeloruskem](#). Што значыць, што мы стаім на баку людзей, якія прагнуць свабоды, як яе прагнеш Ты, стаім на баку твайго гневу, з якім ты мусіш азірацца на дваццаць пяць гадоў аўтарытарнага кіравання аднаго апантанага ўладай чалавека, мы стаім на баку Твайго рашэння не дапусціць, каб рэжымная машынарыя сваім ходам пасоўвалася далей, мы стаім на баку Твайго страху, бо рызыка, якую Ты прымаеш, і ахвяра, якую прыносіш, жажлівыя. Мы стаім на Тваім баку, бо Ты сімвал – прагнення змены, справядлівасці, свабоды, сімвал адвагі, высокай грамадзянскай адказнасці, вытрымкі.

Не ведаю, дарагая Марфа, ці гэты ліст да Цябе дойдзе і не магу ведаць, ці выканае сваю мэту, ці ён Цябе хоць трохі падбадзёрыць. Але праўда ў тым, што ёсць надзея, бо надзея – гэта Ты сама. Тое, што Ты існуеш, тое, што Ты вырашыла не маўчаць і прамовіць, тое, што ты была гатовая гэтак рызыкаваць – гэта ўсё найвялікшы доказ, што ў сістэмы, якая нявечыць Тваю краіну, павольна, але няўхільна, падкошваюцца ногі, што Твая краіна мае будучыню.

Зычу Табе, каб яе дачакалася Ты і Твае блізкія як найхутчэй.

Катэргына Тучкава

Катэргына Тучкава (нар. 1980)

пісьменніца, публіцыстка, куратарка

У 1999-2006 вивучала гісторыю мастацтва і чэшскую філалогію на філасофскім факультэце Універсітэта Масарыка ў Брно. Далей працягвала вивучэнне мастацтвазнаўства ў аспірантуры ў пражскім Карлавым універсітэце, у 2014 г. паспяхова абараніла дысертацыю. Падчас вучобы выдала шэраг навуковых публікацый па выяленчым мастацтве, напр. “На вастрыі гісторыі – помнікі на вуліцах” (Брно, 2013) ці “Фабрыка – гісторыя тэкстыльных баронаў з мараўскага Манчэстэра (Брно, 2014).

Тучкава – аўтарка некалькіх паспяховых раманаў, напр., “Выгнанне Герты Шнірх” (2009) ці “Жыткаўскія багіні” (2012, у перакладзе на беларускую выйшаў у 2015).

У 2018 для брненскага тэатра “Гусь на канаце” напісала п’есу “Вітка” на матывы жыцця першай чэшскай кампазітаркі і дырыжоркі.

Катэргына Тучкава супрацоўнічала ці супрацоўнічае з многімі літаратурнымі і грамадска-культурнымі выданнямі.

Катэргына Тучкава

Марфа Рабкова

Марфа Рабкова (25 гадоў)

каардынатарка валанцёраў самай вядомай беларускай праваабарончай арганізацыі “Вясна”.

Вучылася на факультэце прыродазнаўства БДПУ, цяпер працягвае навуку ў ЕГУ ў Вільні па спецыяльнасці Міжнароднае права. Падчас перадвыбарчага і выбарчага перыяду была адной з галоўных каардынатарак незалежных назіральнікаў, з прычыны чаго знаходзілася ў кантакце прыблізна з 1500 валанцёрамі, некаторыя з якіх былі затрыманыя яшчэ падчас галасавання. Марфа Рабкова была арыштаваная і абвінавачаная ў падрыхтоўцы і навучанні людзей для арганізацыі масавых хваляванняў. Марфа год замужам, дома апрача мужа яе чакае кот.